

1968.

IX.28. 15.55. /7/ HI.

Hétvége.

-Ezen a héten Szabó Ervinről emlékezünk. 50 éve halt meg, a magyar könyvtárkultúra jeles művelője, nagyszerű harcosa. Nevét mindenki ismeri, hiszen a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárba Budapest lakói közül, sokan járnak, és kölcsönöznek könyvet. Itt a Szabó Ervin könyvtárban, Tiroler Gyulától, a könyvtár igazgató helyettesétől kérdezzük meg, elsősorban a közkönyvtár, a nyilvános közkönyvtár megteremtését köszönhetjük Szabó Ervinnek?

Köszönés
Példio

244

-Abban a korban elsőnek vetette fel Magyarországon, a közkönyvtár mulhatalan szükségességét. A könyvtárosságot hivatásának tekintette, és szívós munkával, igyekezett a korszerű társadalmi könyvtárak színvonalára emelni a vezetése alatt álló intézményt, és egyuttal igyekezett a gondjaira bízott könyvanyagot legszélesebb rétegek számára hozzáférhetővé tenni.

-Eddig Magyarországon nem volt nyilvános közkönyvtár?

-Nyilvános könyvtárnak nem nevezhetők a, akkor működő nagy könyvtárak, a Széchenyi könyvtár, Akadémiai könyvtár, Egyetemi könyvtár, hiszen a város lakosságának nagyrésze ezeket a könyvtárakat egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen vehette igénybe.

-Tehát kölcsönözni csak azóta lehet, mióta a Fővárosi Könyvtár megalakult.

-Azóta juthat a főváros lakossága a főváros közönsége ténylegesen értékes irodalmi alkotásokhoz, és könyvtári szolgáltatásokhoz. A konzervatív, és klerikális körök támadása közepette nagyszabású tervet dolgozott ki, és nagyon sok vitában, nagyon sok támadás közepette igyekezett ezt a tervet életrehozni. Egy olyan könyvtárépület emelését tűzte ki célul, amely, kiállító, előadó termelivel az egész fővárosnak, mintegy művelődési központja lehetett volna. 1911-ben, amikor az előbb említett tervet, amit elbuktattak, szeretne volna valóra váltani, nyilvános vitasorozat keretében előadást tartott a könyvtár épület tervezésének kérdéseiről. Előadás szövege nyomtat

tásban is megjelent.

-Legelőszőr azt kell tehát megmondanom, hogy mit akarunk. Mi az, amiben az új könyvtár a régiektől eltér?.....
magyarul nyilvános könyvtár, nem azonos a könyvtárak nálunk is ismert két fajtájával, az ugynevezett tudós könyvtárral, és az ugynevezett népkönyvtárral. A tudós könyvtár jellegét az adja meg, hogy igyekszik minél több könyvet összegyűjteni, s azokat minél biztosabban megőrizni. Ez a törekvés teljesen jogosult, volt addig, ameddig a könyvtermelés igen csekély volt, és a sokszorosító eljárások fejletlenebbek. Addig, helyénvaló volt, ^{hogy} az aránylag kevés, és drága könyvet úgy őrizték, mintha muzeumi darabok volnának. De kellett, és lehet-e ma ezt a törekvést komolyan érvényesíteni. Lehet-e a közgyűjtésben teljességet elérni? 1904-ben 14 millióra becsülték a nyomtatott művek számát. Évenként körülbelül 300,000 munka jelent meg ma. Nincs könyvtár, amely ezt az áradatot befogadni bírná. De nincs is erre szükség. Hála a reprodukáló ipar fejlettségének, kevés ma a pótolhatatlan könyv. És ezért elég, ha minden országban egy könyvtár van, amely a nemzeti könyvmúzeum funkcióját tölti be. Ez a könyvtár aztán tényleg ne legyen más, mint a mai korba áthelyezett régi láncos könyvtár, a nemzet irodalma számára. Itt nehezítsék meg a használatot, amennyire a könyvek biztonsága és épsége csak megköveteli, s ne engedjék meg más esetben, mint amikor másutt tényleg meg nem találhatók. Minden egyéb könyvtárnak, és különösen minden új könyvtárnak ellenben, nem lehet más célja, minthogy a használatnak szolgáljon. Nem az a prob-

léma többé, hogy minél több könyvet gyömészöljenek össze egy helyen, hanem inkább az, hogy a lehető leghasznosabb, legaktuálisabb könyveket, a lehető leggyorsabban, közvetítsék, a lehető legtöbb embernek. Nem az a cél tehát, hogy sok könyv legyen a rektárban, hanem az, hogy csak hasznos könyvek legyenek ott. Nem szigorú őrekre, irodalomtörténészekre, és régészekre van szükség, akik féltékenyek minden olvasóra, hanem gyakorlati, hogy ugymondjam világi emberekre, gentlemenekre, akik megérzik, hogy az élet harcában álló embernek a tudás legmodernebb fegyvereire van szüksége, és akik örülnek, ha ezekkel a fegyverekkel felszerelhetik őt.

-Szabó Ervin nevét úgy ismerjük, hogy a magyar forradalmi munkásmozgalom kiemelkedő alakját tiszteljük benne, a marxizmus első tudományos művelőjét Magyarországon, és a magyarországi szociáldemokrata párt, baloldali harcosát, vezetőjét. Hétfőn szeptember 30-án, szeretnénk a könyvtár épületének falában levő dombornánél, koszoruzási ünnepségen a kegyeletünket leróni. Ez az épület ma Szabó Ervin nevét viseli. A Tanácsköztársaság idején Szabó Ervinről, aki már a Tanácsköztársaság napjait nem élte meg, nevezték el ezt a könyvtárat, amelyik már abban az időben Szabó Ervin céljait, elképzeléseit valósította meg. A Tanácsköztársaság bukása után, azonnal levették a könyvtár homlokzatáról Szabó Ervin nevét, mint ahogy Szabó Ervint, haladó munkatársait is, üldözték és elbocsátották.